

Giáo sư Ngô Bảo Châu: Xã hội còn nặng về Bằng cấp và Hư danh

Giáo sư Ngô Bảo Châu đã có nhiều chia sẻ, bộc bạch thẳng thắn về nền giáo dục nước nhà trong buổi giao lưu diễn ra vào chiều ngày 24/4 tại Đại học Duy Tân, Đà Nẵng.

Trong chuyến công tác “theo tâm nguyện của cá nhân tôi, muốn tìm hiểu về tình hình hoạt động các Trường Đại học ở nhiều mô hình khác nhau, và rút ra một điều: Giáo dục-Đào tạo Việt Nam chúng ta đang như thế nào. Từ đó, có những đề xuất, hiến kế làm sao cho tốt hơn nữa. Tôi đã báo cáo xin phép và được Bộ trưởng Nhạ (Tiền sỹ Phùng Xuân Nhạ-Bộ trưởng Bộ Giáo dục-Đào tạo) đồng ý, tạo điều kiện để tôi đến thăm và làm việc với một số Trường” - Giáo sư Ngô Bảo Châu giải thích lý do vì sao ông có mặt ở Đà Nẵng và Đại học Duy Tân lần này.

Sự kiện giao lưu của Giáo sư Ngô Bảo Châu thu hút sự quan tâm của đông đảo giảng viên, cán bộ quản lý, nhân viên và sinh viên Đại học Duy Tân, cũng như giới truyền thông.

"Anh giỏi ở một lĩnh vực nào đó, chúng tôi ghi nhận và trao tặng danh dự học hàm"

Rất nhiều câu hỏi đã được các giảng viên và sinh viên Đại học Duy Tân gửi đến Giáo sư Ngô Bảo Châu. Trong đó

tự trung vẫn là chia sẻ những băn khoăn về chất lượng của giáo dục-đào tạo.

Trả lời các câu hỏi, Giáo sư Ngô Bảo Châu cũng bày tỏ nhiều băn khoăn, trăn trở của ông đối với tình hình giáo dục-đào tạo đất nước.

“Tôi cho rằng, nền giáo dục chúng ta còn nặng về lý thuyết, xã hội thì nặng nề bằng cấp và cả những hư danh.

Ở nước ngoài, việc được phong tặng danh hiệu này, tước vị nó diễn ra khá nhẹ nhàng. Người nhận luôn ý thức rằng, không phải danh vị đó, tước hiệu đó, làm nên tên tuổi của mình. Cái quan trọng là mình làm được cái gì, đóng góp cái gì cho một cộng đồng, rộng hơn là cho xã hội.

Ngay như cái chức danh Giáo sư ở ta cũng khác với xu thế chung của thế giới.

Ở ta là phong tặng như một danh vị, ngoài ra không có một quyền hạn, nhiệm vụ nào cụ thể cho danh xưng Giáo sư cả. Cái này thì chỉ giống với chức danh danh dự mà các Viện Hàn lâm thường trao. Anh giỏi ở một lĩnh vực nào đó, chúng tôi ghi nhận và trao tặng danh dự học hàm.

Nhưng ở nước ngoài, Giáo sư được trao quyền rất lớn: chủ trì công trình nghiên cứu khoa học, hướng dẫn hay phản biện các luận án Tiến sĩ; định hướng hoạt động của một Khoa hay cả một Nhà trường. Vì thế, ở nước ngoài, người ta phải đi tìm Giáo sư, đúng nghĩa là đi mời các Giáo sư, nếu là Giáo sư đầu ngành thì càng quý, để về làm việc.

Các vấn đề đụng đến khoa học chuyên ngành, chuyên sâu, đụng đến nguyên cứu, chủ trì công trình khoa học, cấp Giáo sư sẽ đảm nhận. Do vậy, đã đến tuổi nghỉ hưu, hoặc đã nghỉ hưu, các Giáo sư vẫn tiếp tục cống hiến chất xám và uy tín khoa học của mình cho nơi mình làm việc.

Ở ta, nhiều khi ông Giáo sư gắn với Chủ nhiệm khoa, thì lại phải lo những việc như quan hệ, tìm dự án, tìm công trình, kết nối đối tác, tạo ra nguồn tài chính để bảo đảm hoạt động cho Khoa mình ... Chúng ta chưa rạch ròi chức danh học hàm, học vị với chức danh quản lý.

Ở một số nước tiên tiến, Giáo sư là một chức vụ học vị hãn hoi và có quyền hạn rất lớn trong phạm vi một chuyên ngành, một lĩnh vực”.

"Cái đúng của ngày hôm nay, chưa hẳn đã đúng với ngày mai"

“Thưa Giáo sư, em thấy xã hội bây giờ, người lớn nhìn nhận và yêu cầu ở con trẻ có những cái không đúng. Ví dụ: đi học thì phải có thành tích này, thành tích nọ. Con em mình thì nhất định phải tỏa sáng như con em người khác. Về ngành học, thì xã hội lại có định kiến với các bộ môn khoa học xã hội nhân văn. Học các môn khoa học tự nhiên mới là thông minh, có giá trị hơn học văn, học sử... Và cuối cùng, cả xã hội đều chạy theo bằng cấp, không chú ý đến khả năng, kỹ năng và thực lực đúng nghĩa của một con người... Giáo sư có ý kiến gì về những quan niệm, định kiến này” – một bạn nữ sinh viên Đại học Duy Tân đặt câu hỏi.

“Tôi cho rằng không có ngành học nào, lĩnh vực khoa học nào lại có tầm cao hơn ngành học khác, lĩnh vực khoa học khác.

Quan niệm như thế hoàn toàn không đúng và từ những quan niệm này, đã khiến xã hội chúng ta nặng nề về hư danh, nặng về bằng cấp.

Như tôi đã nói, ngay cả cái chức danh Giáo sư ở nước ta, điều quan trọng hơn hết, là người có được chức danh đó, đã chịu trách nhiệm như thế nào về nghiên cứu khoa học hay hướng dẫn, phản biện các đề án tốt nghiệp Tiến sĩ của nghiên cứu sinh.

Bản thân Giáo sư ấy cũng chứng minh đóng góp riêng của mình cho sự nghiệp khoa học và sự nghiệp phát triển một Nhà trường, một địa phương, một đất nước. Chứ Giáo sư không dừng lại ở chỗ đã công bố bao nhiêu bài báo khoa học hay viết được bao nhiêu cuốn sách. Tôi cho rằng những điều đó chỉ một phần thôi” - Giáo sư Ngô Bảo Châu nhấn mạnh.

Điểm nhấn ấn tượng của buổi giao lưu ngắn ngủi diễn ra chiều nay tại Đại học Duy Tân, là phát biểu của Giáo sư Ngô Bảo Châu về chuyện dạy và học đối với giáo dục-đào tạo Việt Nam. Có lẽ, mục tiêu đặt ra của chuyến đi thăm các trường và sau đó là những đề xuất đầy tâm huyết của ông sẽ dành cho nội dung mà ông trao đổi với sinh viên và cả Nhà trường:

Các bạn đừng quan niệm rằng học Đại học hôm nay và học cụ thể ở một chuyên ngành nào đó, thì ngày mai ra trường, mình sẽ làm việc ở ngay lĩnh vực đó, chuyên ngành đó. Các bạn phải chuẩn bị một tâm thế khác và Nhà trường phải giúp người học của mình, chuẩn bị tâm thế đó.

Cuộc sống luôn vận động, mọi điều rồi sẽ đổi thay. Cái đúng của ngày hôm nay, chưa hẳn đã đúng với ngày mai và trong tương lai xa, theo xu thế vận động vạn vật, sẽ khác rất nhiều.

Tôi vẫn cho rằng, Nhà trường, và quan trọng hơn là người học phải cùng nhau dạy và học theo tinh thần sẵn sàng thích nghi, chấp nhận các biến đổi theo thời gian, để chúng ta có thể hội nhập vào bất kỳ môi trường nào, mà chúng ta có được ở thời điểm của tương lai.

Nhân đây, tôi cũng muốn trở lại một vấn đề đã nói: đội ngũ Giáo sư, đội ngũ quản trị các Đại học Việt Nam cũng phải thay đổi, phải luân chuyển, không thể cứ ai ở đâu, ở nguyên đó bao nhiêu năm rồi đến tuổi nghỉ hưu. Thay đổi, luân chuyển mang lại những cách làm, tầm nhìn mới và từ đó mới tạo nên sự cạnh tranh giữa Đại học này với Đại học khác. Có cạnh tranh, mới có phát triển. Quy luật chung là vậy thôi ! Ta không thể khác với xu thế chung.